

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cao. IV. Cum suis omnibus in villam abit, libros aliquot scibit, Psalmos Davidis legit, ex iis quartum adversus Manichæos explicat, dolore dentium divinitus liberatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

1. Disce gratitudinem erga amicos & benefactores defunctos : eisque retributionem æternam precare, & imprecare.
2. Elidit S. D. stolidum hæreticorum argumentum, quo contendunt SS. non invocandos, quod nec audiant nec videant necessitates & petitiones nostras. Sed non obliviscuntur nostri, *cum tu Domine*, ait magnus Augustinus, *no-* V. lib. de
stri sis memor. Nimis indigne de Deo sentiunt, qua- cura agen-
da pro
mort. c.
11.
si ille amicis suis jam beatis, notitiam rerum hu-
manarum, & maxime precum nostrarum, largi-
ri aut nolit, aut non possit.

C A P. IV.

Cum suis omnibus in villam abijt libros aliquot scribit, Psalmos Davidis legit, ex iis quartum adversus Manichæos explicat, dolore dentium divinitus liberatur.

1. **E**T venit dies, in quo etiam actu solverer à professione rhetorica, unde jam cogitatu solutus eram. Et factum est. Et eruiſti linguam meam, unde jam erueras cor meum : & benedicebam tibi gaudens, a profectus in villam cum meis omnibus. Ibi quid egerim in literis, jam quidem fervientibus tibi, sed adhuc in superbiæ scholam, tanquam in pausationem anhelantibus, b testantur libri disputati cum præsentibus, & cum ipso me solo coram te : quæ autem cum absente Nebridio, testantur epistolæ. Et quando mihi sufficiat tempus commemorandi omnia magna erga nos beneficia tua in illo tempore, præsertim ad alia majora properanti ? Revocat enim me recordatio mea, & dulce mihi fit Domine confiteri tibi, quibus internis me

stimulis perdomueris, & quemadmodum me complanaveris, humiliatis montibus & collibus cogitationum mearum, & tortuosa mea direxeris, & aspera lenieris. Quoque modo ipsum etiam Alipium fratrem cordis mei, subegeris nomini unigeniti tui, Domini & salvatoris nostri Iesu Christi, quod primo c̄ dedignabatur inferi literis nostris. Magis enim eas volebat redolere gymnasi-
orum cedros, quas jam contrivit dominus, quam salubres herbas ecclesiasticas adversas serpentibus.

2. Quas tibi Deus meus voces dedi, cum legerem Psalmos David, cantica fidelia, & sonos pietatis, excludentes turgidum spiritum! rudis in germano amore tuo, catechumenus in villa, cum catechumeno Alipio feriatu: matre adhærente nobis muliebri habitu, virili fide, anili securitate, materna caritate, Christiana pietate. Quas tibi voces dabam in Psalmis illis, & quomodo in te inflammabar ex eis, & accendebar eos recitare, si possem toto terrarum orbe, adversus typhum generis humani! Et, tamen toto orbe cantantur, & non est, qui se abscondat à calore tuo. Quam vehementi & acri dolore indignabar Manichæis, & miserabar eos rursus, quod illa sacramenta, illa medicamenta nescirent: & infani essent adversus antidotum, quo sani esse potuissent. Vellem, ut alicubi juxta essent ignorante me, utrum audirent: & me nesciente quod ibi essent, intuerentur faciem meam, & audirent voces meas, *d*quando legi quartum Psalmum, in illo tunc otio, quid de me fecerit ille Psalmus.

3. *Cum invocarem te, exaudisti me Deus iustitiæ meæ, in tribulatione dilatasti mihi. Misere mei Domine, & exaudi orationem meam.* Audirent ignorante me, utrum audirent; ne me propter se illa dicere putarent, quæ inter hæc verba dixerim. Quia & revera nec ea dicerem, nec sic ea dicerem, si me ab eis audiri viderique sentirem: nec si dicerem, sic acciperent, quomodo mecum & mihi, coram te, de familiari affectu animi mei. Inhorui timendo, ibidemque inferbui sperando, & exultando in tua misericordia pater. Et hæc omnia exhibant per oculos meos, & vocem meam, cum conversus ad nos spiritus tuus bonus, ait nobis: *Fili hominum quousque graves corde? ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium?* Dilexeram enim vanitatem, & quæsieram mendacium. Et tu Domine jam magnificaveras sanctum tuum, suscitans eum à mortuis, & collocans ad dexteram tuam, unde mitteret ex alto promissionem suam paracletum, spiritum veritatis; & miserat eum jam, sed ego nesciebam. Marc. 16. Actor. 2.

4. Miserat eum, quia jam magnificatus erat, resurgens à mortuis, & ascendens in coelum. *Ante autem spiritus nondum erat datus, quia Iesus nondum erat clarificatus.* Et clamat propheta: *Quousque graves corde? Ut quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium? Et scitote, quoniam Dominus mirificavit sanctum suum.* Clamat, quousque? clamat, scitote. Et ego tamen nesciens, vanitatem dilexi, & mendacium quæsi. Et ideo audivi, & contremui: quoniam talibus dicitur, qualem me fuisse reminiscebar. In phantasmatibus enim, quæ pro veritate tenueram, vanitas erat & mendacium. Ioa. 7. 39.

Rom, 8.
34.

mendacium. Et insonui multa graviter ac fortiter, in dolore recordationis meæ. Quæ utinam audissent, qui adhuc diligunt vanitatem, & quærunt mendacium! Forte conturbarentur, & evomissent illud, & exaudires eos, cum clamarent ad te; quoniam vera morte carnis mortuus est pro nobis, qui te interpellat pro nobis.

5. Legebam, *Irascimini, & nolite peccare.* Et quomodo movebar Deus meus, qui jam didiceram, irasci mihi de præteritis, ut de cetero non peccarem! Et merito irasci, quia non alia natura gentis tenebrarum de me peccabat, sicut dicunt qui sibi non irascuntur, & thesaurizant sibi iram in die iræ, & revelationis iusti iudicii tui. Nec jam bona mea foris erant, nec oculis carnis in isto sole quærebantur. Volentes enim gaudere forinsecus, facile evanescent, & effunduntur in ea, quæ videntur, temporalia sunt, & imagines eorum, famelica cogitatione lambunt. Et ô si fatigentur inedia, & dicant! *Quis ostendet nobis bona?* Et dicamus, & audiant: *Signatum est in nobis lumen vultus tui Domine.* Non enim lumen nos sumus, quod illuminat omnem hominem, sed illuminamur à te, ut qui fuimus aliquando tenebra, simus lux in te.

Ioan. 1. 9.

Ephes. 5.

Psal. 4.

6. O si viderent internum lumen æternum, (quod ego, quia gustaveram, frendebam; quoniam non eis poteram ostendere) si afferrent ad me cor in oculis suis foris à te, & dicerent! *Quis ostendet nobis bona?* Ibi enim, ibi mihi iratus eram intus in cubili, ubi compunctus eram, ubi sacrificaveram mactans vetustatem meam, & in-

inchoata meditatione renovationis meæ, sperans in te: ibi mihi dulcescere cœperas, & dederas lætitiã in corde meo. Et exclamabam legens hæc foris, & agnoscens intus. Nec volebam multiplicari terrenis bonis, devorans tempora, & devoratus temporalibus: cum haberem in æterna simplicitate aliud frumentum, & vinum, & oleum.

7. Et clamabam in consequenti versu, clamore alto cordis mei: *O in pace! O fin idipsum! O quid dixit: Obdormiam & somnum capiam?* Quoniam, quis resistet nobis, cum fiet sermo, qui scriptus est: *Absorpta est mors in victoria?* Et tu es idipsum valde, qui non mutaris, & in te requies, obliviscens laborum omnium, quoniam nullus alius tecum. Sed nec ad alia multa adipiscenda, quæ non sunt, quod tu; sed tu Domine, *singulariter in spe constituisti me.* Legebam, & ardebam, nec inveniebam, quid facerem surdis mortuis, ex quibus fueram pestis & latrator amarus, & cæcus adversus literas, de melle cœli melleas, & de lumine tuo luminosas: & super scripturæ hujus inimicos tabescebam, quando recordabar omnia dierum illorum feriatorum.

1. Sed nec oblitus sum, nec filebo flagelli tui asperitatem, & misericordiæ tuæ mirabilem celeritatem. Dolore dentium tunc excruciabas me, & cum in tantum ingravesceret, ut non valerem loqui, ascendit in cor meum admonere omnes meos, qui aderant, ut deprecarentur te pro me, Deum salutis omnimodæ. Et scripsi hoc in cera, & dedi eis, ut legeretur. Mox, ut ge-

nua supplici affectu fiximus, *b* fugit dolor ille. Sed quis dolor? aut quomodo fugit? Expavi, fateor Domine meus, Deus meus! nihil enim tale ab ineunte ætate expertus fueram. Et insinuati sunt mihi in profundo nutus tui, & gaudens in fide laudavi nomen tuum. Et ea fides, me *i* securum esse non sinebat de præteritis peccatis meis, quæ mihi per baptismum tuum, remissa nondum erant.

N O T Æ.

- a* *Profectus in villam*) Cassiciacum Verecundi, de quo supra, comitante matre, Alipio aliisque, inter quos fuisse Adeodatum filium, Navigium fratrem, Trigetium & Licentium cives & discipulos, Lactidianum & Rusticum consobrinos illius, item Euodium ipse alibi significat.
- b* *Testantur libri disputati*) contra Academicos, de vita beata, de ordine, & soliloquia; hos enim libros Cassiciaci scriptos, aut saltem inchoatos, antequam Mediolanum reverteretur, testatur ipse. *II* autem libri, etsi bono animo, *nondum tamen penitus ad formam humilitatis Christianæ subacti*, scripti sunt, ut ipse hic, & in libris retractat. fatetur.
- c* *Dedignabantur inseri literis nostris*) vanæ & profanæ eruditionis studio. Habet vero Alipius catechumenus imitatores, viros in fide Christiana enutritos, quibus nihil latinum est, nisi profanum: ideoque abstinent vocibus Ecclesiasticis, non aliter, quam Solæcisimis aut Barbaris. Quasi Christi fides, quæ omnium gentium devicit errores, sacrorum suorum vocabula, non possit jure suo profanis miscere linguis; aut deceat superstitiosis idololatricisque vocibus, Sacrosancta mysteria inquinare & obscurare.
- d* *Quando legi quartum Psalmum*) quem teste Bellarm. canit David in persona Ecclesiæ, vel cujuslibet animæ fidelis, quæ exemplo suo monet peccatores, ut convertantur, & fiduciam ponant in Domino, declinent à malo, & faciant bonum. Sic S. D. inflammato corde in Manichæos eum pronuntiavit.

fuit. lib. de
ordine, de
beata vi-
ta. contra
Acad. inf.
cap. 7.

l. i. retr.
c. 12. 3,
4, 5.

In com-
ment. ad
v. 1.

e Ma

- e *Magnificaveras sanctum tuum*) id est, Christum, qui est Sanctus Sanctorum, vulgata editio habet, mirificavit.
- f *In idipsum*) S. D. per idipsum intelligit Deum, qui solus semper est idem ipse, ut sensus sit: *In idipsum dormiam & requiescam*, id est, in Deo. Ad literam tamen, *in idipsum*, idem est, quod pariter, simul, conjunctim. V. Bellarm.
- g *Latrator amarus & cacus.*) adversus sacras literas veteris Testamenti, quas una cum Manichæis rejiciebat.
- h *Fugit dolor ille*) sane per miraculum, statim enim post preces, & miro modo, qualem nunquam expertus erat, cessavit.
- i *Securum non esse sinebat*) etsi enim certum & Catholicum dogma sit, ut ait Suarez, *ad remissionem peccatorum sufficere catechumeno contritionem cum voto baptismi, absque reali susceptione Sacramenti; quia tamen contritio valde difficilis est, minus certa redditur remissio peccatorum ante realem baptismum.* t. 3. m. 3 p. d. 27. S. 2.

V S V S.

1. Commendat S. D. verbo & exemplo, psalmos, meritoque appellat *Cantica fidelia*, id est, fidelium propria, vel fidei mysteriis plena. Est enim liber Psalmorum quasi *summa & compendium totius veteris testamenti*, quidquid in eo ad historiam, prophetiam, mores pertinet, complectens. Unde merito S. Basilus dixit: *Psalmos etiam ex corde lapideo lachrymas elicere, & S. Chrysostr. eos, qui Psalmos rite canunt, cum Angelis choreas ducere, & quasi cum eis de Dei laudibus, & amore contendere.* in Psal. 1. in Ps. 137.
2. Principium in vita spirituali certum est. Volentes gaudere forinsecus in creaturis sensibilibus, facile evanescent, & effunduntur in eas, earumque imagines lambunt cogitatione vaga, & divinæ consolationis inani. Hinc orationum distractiones innumeræ.